

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD-4100-001-05/2012
P/12/001

Gdańsk, dnia 10 kwietnia 2012 r.

**Pani
Bożena Adamczyk
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Somoninie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Somoninie (dalej: „GOPS”). Przedmiotem kontroli była realizacja w 2011 r. zadań dotyczących zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym oraz obowiązku wnoszenia opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 28 marca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność GOPS w zakresie objętym kontrolą.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń.

1. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie działań dotyczących zwrotu przez niektórych dłużników alimentacyjnych należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym.

Badaniem objęto działania podejmowane wobec 30 spośród 127 dłużników (23,6%) posiadających najwyższe kwotowo zaległości, według stanu na dzień 31.12.2011 r., w łącznej wysokości 767,0 tys. zł (44,0% ogółem zaległości – 1.744,6 tys. zł) stwierdzając, że:

- wszystkie decyzje w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych (60 decyzji) wydano w terminie dłuższym niż 3 miesiące (do 20 miesięcy) od zakończenia okresu świadczeniowego. Mimo

że przepisy ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹ nie określają terminu w jakim należy wydać decyzję w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego, to wydawanie tych decyzji po upływie 3 miesięcy od zakończenia okresu świadczeniowego świadczy – zdaniem NIK – o opieszałości w działaniach,

- w 23 przypadkach nie zawiadomiono dłużników alimentacyjnych o wszczęciu postępowań zakończonych wydaniem powyższych decyzji, co było niezgodne art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego²,
- 29 upomnień wysłano do dłużników po miesiącu (do 23 miesięcy) od dnia upływu terminu zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, skutkiem czego było opóźnienie wszczęcia egzekucji na podstawie art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³,
- dwóm dłużnikom nie wystawiono i nie wysłano czterech upomnień zawierających wezwanie do wykonania przez nich obowiązku zwrotu należności (ogółem 13,4 tys. zł), co było niezgodne z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁴,
- czterem dłużnikom, pomimo upływu terminu płatności określonego w doręczonych upomnieniach, nie wystawiono czterech tytułów wykonawczych (na łączną kwotę 24,3 tys. zł), co było niezgodne z § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia,
- 17 spośród 18 tytułów wykonawczych, o których mowa w § 5 ust. 1 powyższego rozporządzenia, skierowano do właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego w okresie dłuższym niż jeden miesiąc (do 18 miesięcy) od dnia upływu terminu zwrotu należności określonego w przesłanym dłużnikowi upomnieniu, co stanowiło naruszenie § 6 ust. 1 tego rozporządzenia, zgodnie z którym tytuły wykonawcze kieruje się niezwłocznie.

Stwierdzono ponadto, że nie wydano 23 decyzji (po zakończeniu okresów świadczeniowych: 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011) w sprawie zwrotu przez 15 dłużników alimentacyjnych należności (łącznie 200,9 tys. zł) z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego, czym naruszono art. 27 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Przyczyną powstania ww. nieprawidłowości, wg Pani wyjaśnień, były: braki kadrowe, nadmierne obciążenie pracą inspektora ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w okresie nieobecności w pracy innych pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych, a także – w odniesieniu do niewydania decyzji i niewysłania upomnień – przeoczenie pracownika.

¹ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.)

² Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

³ Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 137, poz. 1541 ze zm.

2. Dwa sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za III i IV kwartał 2011 r., w formie papierowej, GOPS przekazał do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku z jednodniowym opóźnieniem, w stosunku do terminu określonego w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵. Przyczyną tych opóźnień, według Pani wyjaśnień, było niedopatrzenie inspektora ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Sprawozdania w formie elektronicznej złożono w obowiązującym terminie. Ponadto ustalono, że we wszystkich czterech kwartalnych sprawozdaniach dotyczących 2011 r. podano, jak Pani wyjaśniła – omyłkowo, niewłaściwe dane dotyczące formy zatrudnienia pracownika (umowa cywilnoprawna zamiast umowa o pracę) wykonującego zadania na powyższym stanowisku.
3. W ocenie NIK, przedstawione powyżej nieprawidłowości wskazują na niewłaściwą organizację pracy w GOPS oraz na brak wystarczającego nadzoru nad prawidłową realizacją zadań na stanowisku ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Bezpośredni nadzór Kierownika GOPS nad tym stanowiskiem wynikał z § 5 regulaminu organizacyjnego GOPS⁶. Zakres i skala stwierdzonych nieprawidłowości wskazują ponadto, że system kontroli zarządczej w GOPS, pomimo wydania przez Panią w grudniu 2010 r. zarządzenia w sprawie sposobu prowadzenia kontroli zarządczej oraz zasad jej koordynacji⁷, nie zapewnił w 2011 r. terminowej i zgodnej z prawem realizacji zadań. Zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸ do Pani obowiązków należy m.in. zapewnienie funkcjonowania w GOPS skutecznej kontroli zarządczej. Stwierdzono także, iż w zakresie czynności inspektora ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, który wykonywał czynności windykacyjne związane ze zwrotem przez dłużników należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego, nie ustalono realizacji tych zadań. Również w regulaminie organizacyjnym GOPS nie uwzględniono realizacji czynności windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych. W wyniku kontroli NIK ustaliła Pani w zakresie czynności pracownika oraz w regulaminie organizacyjnym GOPS obowiązek prowadzenia powyższych czynności.
4. W 2011 r. do GOPS nie wpłynęły żadne wnioski w sprawie umorzenia, rozłożenia na raty albo odroczenia terminu spłaty należności z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami.
5. GOPS nie wniósł opłat abonamentowych za używanie w 2011 r. trzech odbiorników radiofonicznych, zakupionych w grudniu 2007 r. Używane przez GOPS odbiorniki nie były zarejestrowane u operatora

⁵ Dz.U. Nr 173, poz. 1075

⁶ zarządzenie Nr 39/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r.

⁷ zarządzenie Nr 35/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r.

⁸ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

publicznego⁹, czym naruszono § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków i trybu rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych¹⁰, zobowiązujący do dokonania rejestracji odbiorników w terminie 14 dni od dnia wejścia w ich posiadanie. Skutkiem tego było nieuiszczenie opłat za ich używanie m.in. w badanym okresie. Według Pani wyjaśnień, przyczyną niezarejestrowania odbiorników było przeoczenie wynikające z nadmiaru obowiązków służbowych.

W wyniku kontroli GOPS złożył wniosek do operatora publicznego o rejestrację trzech odbiorników radiofonicznych (nie dokonano opłat abonamentowych dotyczących 2011 r.).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wydanie zaległych decyzji w sprawie zwrotu należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresach świadczeniowych: 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011,
- 2) wprowadzenie mechanizmów kontrolnych ograniczających ryzyko:
 - a) niewydawania decyzji w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego niezwłocznie po zakończeniu okresu świadczeniowego,
 - b) nieprawidłowego prowadzenia działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych, w tym terminowe wystawianie oraz przesyłanie upomnień i tytułów wykonawczych oraz zawiadamianie dłużników o wszczęciu postępowań administracyjnych,
 - c) nieterminowego przekazywania do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK prosi o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁹ operator publiczny w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1159 ze zm.)

¹⁰ Dz.U. Nr 187, poz. 1342